

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
ЦЕНТР НЕПЕРЕРВНОЇ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
Людмила СТЕПАНЕНКО
«22» лютого 2024 року

**СВІТОВІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ
РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ**

**Програма підвищення кваліфікації керівників та спеціалістів
закладів культури**

Форма навчання	<u>очна/заочна</u>
Навчальний рік	<u>2023/2024</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>0.6</u>
Мова викладання, навчання й оцінювання	<u>українська</u>
Форма підсумкового контролю	<u>Тест</u>

Розробник: Власенко Світлана Миколаївна

Київ – 2024

Розробник: ВЛАСЕНКО Світлана Миколаївна, викладач

ПОГОДЖЕНО

Директорка Центру неперервної
культурно-мистецької освіти
кандидат педагогічних наук, доцент

Ірина ШЕВЧЕНКО

СХВАЛЕНО

В.о. зав. кафедри арт-менеджменту та
івент технологій, доктор наук з
соціальних комунікацій, професор,
академік ГО "Національна академія наук
вищої освіти України", член спілки
документознавців України

Вікторія ДОБРОВОЛЬСЬКА

Протокол № 2 від «13» лютого 2024 р.

Схвалено науково-методичною радою Академії

Протокол від «22» лютого 2024 р. № 4

Голова науково-методичної ради Людмила СТЕПАНЕНКО

Затверджено Вченою радою Академії протокол від «04» березня 2024 р. № 8

© Власенко С.М., 2024

© НАКККіМ, 2024

1. Анотація (опис) навчальної програми (у т. ч. міждисциплінарні зв'язки).

Програма підвищення кваліфікації «Світові та національні тенденції розвитку культури» сфокусована на формуванні особистого ставлення слухачів курсів підвищення кваліфікації до феномену сучасної культури у динаміці її розвитку та актуалізації її ролі в суспільстві, аналізі вітчизняного культурного середовища у світовому культурному контексті та на практику використання отриманих знань у ході професійної діяльності.

Це зумовлено, перш за все, вимогами сучасності у період глобалізаційних трансформацій та швидкого розвитку постіндустріального суспільства, в умовах активного реформування усіх сфер діяльності, які передбачають впровадження нових знань та методів у галузі культури. Адже сучасна культура відбивається в матеріальній, політичній сферах, науці, мистецтві та корелює з духовними пошуками людства.

У зв'язку з тим, що всі процеси передбачають осмислення природи людського світовідношення, курс мусить формувати теоретичні засади національної самосвідомості, загальнолюдських цінностей, давати екзистенційні орієнтири працівникам галузі культури, формуючи їх культурологічну парадигму підготовки роботи в умовах стрімкого технологічного прогресу та у сучасних викликах для України. Особливо це є гострим питанням в умовах війни з частковою втратою як закладів культури, так і штатних працівників. Саме тому працівники галузі культури потребують актуалізації наявної бази професійних знань та отримання нової інформації в актуальному контексті.

В процесі вивчення курсу формуються певні компетентності відповідно до Стандарту та Освітньої програми.

Вивчення програми передбачає використання знань, набутих із таких навчальних дисциплін як «Світова історія», «Історія і теорія культури», «Історія України», «Культурологія» «Сучасна культура», «Філософія», «Естетика і культурологія мистецтва» тощо.

Програму підвищення кваліфікації **«Світові та національні тенденції розвитку культури»** розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про культуру» та «Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 (зі змінами); Положення про проведення атестації працівників підприємств, установ, організацій та закладів культури, затвердженого наказом Міністерства культури і туризму України від 16.07.2007 р. №44, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03.09.2007 р. за №1023/14290 (зі змінами); Довідника кваліфікаційних характеристик професій (Випуск 81. Культура і мистецтво). А також на основі стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня галузі знань 03 гуманітарні науки, спеціальності 034 культурологія, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16.06.2020 року № 803.

2. Мета програми: поглиблення, розширення та оновлення загальних і професійних компетентностей працівників культури, необхідних для комунікації, організації діяльності у сфері, спрямовані на позитивні зміни культурних ресурсів регіону, країни. Вона полягає у зануренні слухачів у ключові аспекти розвитку сучасних культурних процесів та їх тлумачення, а також в актуалізації термінології та основних теоретичних концепцій у галузі науки про культуру. Програма спрямована на розкриття основних рис, проблем і тенденцій у розвитку сучасної світової та української культур.

Основною метою є також визначення актуального місця сучасної української культури в широкому контексті світової культури. Курс спрямований на розширення та поглиблення розуміння сутності культурних процесів та їх взаємодії в глобальному та національному контексті. Крім того, програма торкається аспектів сучасної культурної антропології та соціокультурних особливостей сучасного культурного простору в цілому. Формує інструментарій для обґрунтованого аналізу міжкультурної взаємодії, інтеграційних процесів в українському соціокультурному просторі.

3. Завдання програми: осучаснити знання працівників культури з питань складного феномену сучасної культури та її ролі в суспільстві, акцентувати міждисциплінарні зв'язки.

Серед основних завдань:

- пошук та впровадження нових ефективних методів і форми роботи, підвищення професійної компетентності;
- опанування сучасними теоретичними знаннями та практичними навичками, необхідними для розв'язання складних соціокультурних задач і проблем, та використання отриманих знань у ході професійної діяльності. Зокрема, вдосконалення навичок аналізу актуального стану і основних тенденцій розвитку сучасної культури, впровадження українського та зарубіжного культурологічного досвіду в практичну діяльність;
- розвиток навичок використання сучасних інформаційних технологій в робочому процесі.

Також серед конкретних завдань програми передбачено наступні:

- ознайомлення з ключовими теоретичними аспектами сучасної культури та системою знань, пов'язаних із формуванням та функціонуванням культури в сучасному суспільстві;
- поглиблення наукового розуміння онтологічної природи сучасної культури;
- фасилітація здатності аналізувати та узгоджувати теоретичні концепції з соціокультурними особливостями сучасної культури, аналізувати міжкультурну взаємодію та інтеграційні процеси в соціокультурному просторі;
- сприяння розвитку толерантного ставлення до етнонаціональної та суспільної різноманітності культур у сучасному людському просторі;
- зміцнення світоглядних позицій, загальної культури фахівців галузі та здатність екстраполювати ці знання на вирішення актуальних проблем сучасності;

- визначення альтернативних підходів у вітчизняному культурологічному обговоренні в рамках сучасних філософсько-культурологічних парадигм.

Програма забезпечує набуття таких компетентностей:

інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності керівників та спеціалістів закладів культури, що передбачає застосування теорій і методів культурології, і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність спілкуватися іноземною мовою; здатність генерувати нові ідеї (креативність); здатність приймати обґрунтовані рішення; здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями; здатність виявляти ініціативу та підприємливість; здатність розробляти та управляти проектами; здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; здатність проведення досліджень та викладання на відповідному рівні.

спеціальні (фахові, предметні): усвідомлення взаємозв'язку культурних текстів та контекстів; здатність до оцінювання та аналізу інформації у процесі реалізації професійної діяльності; здатність виявляти культурні потреби суспільства та його окремих груп та визначати шляхи їх задоволення, забезпечувати культурні права і свободи людини; усвідомлення соціальної та етичної місії культуролога, а також можливостей та особливостей практичного використання культурологічного знання; здатність до ефективної взаємодії з представниками 7 інших професій, а також до залучення до розв'язання проблем культури представників громадськості; здатність критично осмислювати історичні здобутки та новітні досягнення культури; здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати й моделювати культурний розвиток різних культурних регіонів, художньої та візуальної культури; здатність організовувати роботу та здійснювати керівництво закладами культури, а також відповідними структурними підрозділами підприємств і установ, враховуючи економічні, законодавчі й етичні аспекти; здатність до розв'язання актуальних проблем культури з урахуванням особливостей міжкультурної комунікації та ширшого контексту відповідних проблем; здатність здійснювати експертизу культурних об'єктів та культурних процесів, їх критичний аналіз із застосуванням сучасних методів культурології.

4. Попередні вимоги до опанування навчальної програми.

знання: знати основні теоретичні засади культурології, основні поняття з філософії, етики, естетики, мистецтвознавства. Володіти філософським категоріальним апаратом.

уміння: вміти збирати та інтерпретувати інформацію щодо феноменів та явищ культури; застосовувати основні терміни, категорії з культурології в аналізі світоглядних проблем і соціокультурних явищ та процесів; оперувати об'єктивними знаннями з теорії та історії культури, української культури зокрема, володіти елементарними навичками наукового дослідження та

управління інформацією; ведення дискусій, критичного мислення та прогнозування світоглядних та культурних подій та явищ в сучасному світі; використання іншомовних фахових культурологічних джерел інформації.

5. Результати навчання за програмою:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1	Знати та розуміти предметну область та професійну діяльність	Лекції, практичні заняття, самостійна робота з джерелами та інформаційними ресурсами	Оцінювання на практичних заняттях, залік	50%
2	Вміти працювати з високим ступенем автономії, оцінювати потенційні результати та ризики, приймати відповідальність за планування і впровадження інноваційних форм та методів роботи закладів культури у післявоєнний період; нести персональну відповідальність за результати прийняття професійних рішень; користуватися в практичній діяльності основними нормативно-правовими документами	Лекції, практичні заняття, самостійна робота з джерелами та інформаційними ресурсами	Оцінювання на практичних заняттях, залік	20%
3	Бути здатним до моніторингу джерел інформації у мережі інтернет, до пошуку та використанню документів й матеріалів, що перебувають у відкритому доступі та походять з офіційних джерел; використовувати пошукові системи як джерела отримання інформації. володіти інформаційно-комунікативними та цифровими технологіями в освітньому процесі, включаючи електронне навчання, інформаційну та кібернетичну безпеку	Лекції, практичні роботи, самостійна робота з джерелами та інформаційними ресурсами	Оцінювання на практичних заняттях	10%
4	Набути навички підвищення якісного та кількісного потенціалу соціокультурних послуг, ефективного управління закладами культури	Лекції, практичні роботи, самостійна робота з інформаційними ресурсами	Оцінювання на практичних заняттях	20%

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЗАНЯТЬ
для підвищення кваліфікації керівників і спеціалістів
закладів культури за програмою
«СВІТОВІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ»

з/п теми	Назва теми	Навчальна робота		Вид підсумкового контролю	
		Усього кредитів	Години		
			Лекції		Практичні заняття
1	Світові тенденції розвитку культури. Глобалізація та її вплив на культурні стратегії. Діалог культур. Мультикультуралізм. Культура в ЄС.		3		Самоконтроль
2	Феномен української культури і тенденції її розвитку у світовому контексті. Культурна спадщина України як складова світової культурної спадщини. Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Україні. Сучасне українське мистецтво і новітні тренди розвитку.		3	1	Самоконтроль
3	Культура і релігії світу. Загальні засади культури і релігії. Світові релігії в культурі людства. Культурні особливості національних релігій. Культурні домінанти різних епох в розвитку світової культури. Діалог релігій і культур в сучасному світі.		3	1	Самоконтроль
4	Карнавальна культура. Фестивальна культура.		2	1	Самоконтроль
5	Сучасні культурні практики. Цифровізація культури. Імерсивні культурні практики XXI століття.		3	1	Письмова відповідь
Усього за програмою		0,6	14	4	

Загальний обсяг 18 год., в тому числі:

Лекції – 14 год.

Практичні заняття – 4 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Судакова В. М. Культурні практики та проблеми їхньої модернізації в культурному просторі сучасних суспільств // Культурологічна думка. – 2020. – №17. – С.165-177.
2. Дзьобань О. П., Прудникова О. В. Інформаційна та національна культури українського соціуму: проблеми кореляції // Інформація і право. – 2019. – № 3(30) – С. 16-27.
3. Губернатор О. І. ІМЕРСИВНІ КУЛЬТУРНІ ПРАКТИКИ ХХІ СТОЛІТТЯ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРИЙОМИ [Електронний ресурс] // Культурологічний альманах, 2022. - №3. С. 283–289. – Режим доступу: <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2022.3.36>
4. Головка О.М. Цифрова культура та інформаційна культура: права людини в епоху цифрової трансформації // Інформація і право. – 2019. - №4 (31). – С. 37-44.
5. Копієвська О.Р. Трансформаційні процеси в культурних практиках України: глобальний, глокальний контекст та локальні особливості (кінець ХХ – початок ХХІ ст.) : дис. ... д-ра культурології : 26.00.06. – Київ, 2018. – 487 с.
6. Копієвська О.Р. Культурні практики в дискурсі cultural studies // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2019. – № 2. – С. 49–53.
7. Кундеревич О.В., Кириленко К.М., Бенюк О.Б. Імерсивність як мистецька стратегія початку ХХІ століття (аналіз театрального досвіду та його філософських підвалин) [Електронний ресурс] // Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство». – 2021. – Вип. 45. – С. 174–182. Доступ: <https://doi.org/10.31866/2410-1176.45.2021.247390>.
8. Леонтьєв С.А., Чулкова Т.М., Гранатирко Б.В. Роль цифрових технологій у презентації сучасного українського мистецтва на прикладі виставкової діяльності Шевченківського національного заповідника. Сучасне українське мистецтво: концепти, стратегії, візуальні практики: Збірник матеріалів VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (11-12 листопада 2021 року). – Черкаси : ФОП Гордієнко, 2021. – С. 81–84.
9. Чепелик О. Імерсивні середовища, VR, AR в українському сучасному мистецтві останніх років // Сучасне мистецтво: Збірник наукових праць. – 2021. – №17.– С. 23–40.
10. Шибєр О.О. Еволюція рекреаційно-дозвіллевих практик: від класичного до креативного консьюмеризму // Культура і сучасність. – 2021. – № 1. – С. 93–98.
11. Проскуріна М.О. Культурологічні та економічні аспекти фестивального руху Угорщини та України [Електронний ресурс] // Science and Education a New Dimension. Economics, 2015, 1(72). – С.41-43. – Режим доступу: <https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/03/Cultural-and-economic-aspects-of-the-festival-movement-in-Hungary-and-Ukraine-M.-O.-Proskurina.pdf>